

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2637

Vragen van het lid **Poppe** (SP) aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over *storten van baggerslib*. (Ingezonden 12 maart 2009)

- 1
Kunt u uiteenzetten waarom u het advies van TNO uit 2006 over nader onderzoek naar de dynamiek van biochemische processen na berging van baggerslib, tot de evaluatie van uw beleid in 2010 negeert¹? Bent u bereid alsnog serieus te kijken naar de aanbevelingen en per aanbeveling een serieuze reactie te geven?
- 2
Kunt u een overzicht geven van alle zandwinputten waar momenteel baggerslib wordt gestort of waar vergunningaanvragen dan wel meldingen in behandeling zijn voor voorgenomen stort van baggerslib?
- 3
Kunt u uiteenzetten hoe toezicht en handhaving, en door welke handhavende instanties, op de tientot honderdduizenden vrachtwagens met baggerslib plaatsvindt die nodig zijn om de grote hoeveelheden baggerslib te storten in de zandwinputten? Hoeveel handhavers en toezichthouders zijn daarvoor inzetbaar?
- 4
Op welke manier vindt na storting van het baggerslib monitoring plaats van de verspreiding van vervuiling in

de grond en het grondwater in de zandwinputten, zodat recreatie- en drinkwatervoorziening geen risico's lopen?

- 5
Bent u bereid de zogenaamde verontdiepingen van zandwinputten met baggerslib te verbieden totdat u de nadelige gevolgen van het storten van baggerslib voor natuur, recreatie en drinkwatervoorziening in kaart hebt en vervuiling voorkomen kan worden?
- 6
Is het u bekend dat waterbeheerders gebruik maken van de meldingsplicht uit het Besluit bodemkwaliteit (grond en baggerspecie) om een vergunningprocedure bij gemeenten en provincie te omzeilen? Deelt u de mening dat gemeenten, provincies en omwonenden hierdoor nauwelijks nog democratische controle kunnen uitoefenen op het storten van baggerslib? Zo nee, welke middelen staan gemeenten en belanghebbenden ter beschikking om storten van vervuild baggerslib in voor hen waardevolle gebieden en zandwinputten te voorkomen?
- 7
Hoeveel baggerslib komt er naar schatting tot 2010 en waar komt dit terecht? Kunt u dit nader uitsplitsen naar de beschikbare capaciteit van deponie, de uiterwaarden, de buitendijkse stort, het storten op zee, de zandwinputten of anderszins?

8
Kunt u uiteenzetten hoe groot de beschikbare bergingscapaciteit in depots² is zonder gebruik van zandwinputten en grindgaten?

9
Kunt u uiteenzetten hoe het staat met de innovatie en uitbreiding van de capaciteit voor ontzanding en ontwatering van baggerslib? Hoeveel van het uitgebaggerde slib wordt voor storten eerst ontwaterd en ontzand om volumereductie te bewerkstelligen?

10
Kunt u uiteenzetten welke innovaties er zijn om zware metalen uit het vervuilde baggerslib te halen? Op welke schaal worden deze toegepast?

11
Kunt u uiteenzetten welke innovaties voor alternatieve verwerking van baggerslib momenteel kansrijk zijn en hoe deze op de markt treden?

¹ de Volkskrant, 11 maart 2009.

² Als De Slufter op de maasvlakte en soortgelijke bergingen.

Antwoord

Antwoord van minister **Cramer** (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer), mede namens de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat (ontvangen 14 mei 2009), zie ook Aanhangel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 2193

1

Voorop wil ik opmerken dat, naast het in de vraag bedoelde onderzoek door TNO¹, tal van onderzoeken van gerenommeerde partijen een bijdrage hebben geleverd of anderszins zijn betrokken bij de totstandkoming van (de normering) van het Besluit bodemkwaliteit. Ik merk hierbij op dat niet alle wetenschappelijke onderzoeken op dit werkveld steeds een eensluidend beeld presenteren. Het gewicht dat aan het onderzoek is toegekend zal nogmaals tegen het licht worden gehouden door de commissie van deskundigen, zoals bedoeld in mijn brief van 20 maart 2009. Het rapport van TNO is aldoo beschikbaar bij de helpdesk water ([www.helpdeskwater.nl/waterbodems_\(ecb\)/bestemmen_van/bergen_in_depots](http://www.helpdeskwater.nl/waterbodems_(ecb)/bestemmen_van/bergen_in_depots)) en is tevens bijgevoegd als bijlage. Zoals ik in mijn brief van 20 maart 2009 heb aangegeven zal de commissie binnen twee maanden met een advies komen. De resultaten van de commissie zijn voor mij van belang om de onderbouwing van het beleid te toetsen.

2

Ik richt me bij de beantwoording van deze vraag op de zandwinputten waar grond en baggerspecie nuttig worden toegepast op grond van het Besluit bodemkwaliteit (verder: het Besluit). Momenteel zijn in het Bodemloket (www.bodemloket.nl; operationeel sinds 1 januari 2008) van een vierentwintigtal zandwinputten meldingen op basis van het Besluit geregistreerd waar grond en baggerspecie als grootschalige bodemtoepassing worden toegepast. Op grond van deze melding bedraagt het totale volume ca 1 miljoen kubieke meter.

In onderstaande tabel zijn het aantal meldingen en zandwinputten per provincie weergegeven.

Provincie	Aantal putten	Aantal meldingen	Ca m ³ *
Flevoland	1	2	Niet opgenomen in Bodemloket
Friesland	2	5	23.000
Gelderland	7	51	465.000
Groningen	2	2	Niet opgenomen in Bodemloket
Limburg	6	33	120.000
Noord Brabant	1	4	11.000
Noord Holland	1	2	Niet opgenomen in Bodemloket
Overijssel	1	2	Niet opgenomen in Bodemloket
Zuid Holland	3	177	460.000
Totaal	24	280**	1.000.000**

*) niet van alle meldingen zijn hoeveelheden gemeld.

**) afgerond

3

Volgens het Besluit bodemkwaliteit is de waterkwaliteitsbeheerder het bevoegd gezag voor toepassingen in oppervlaktewater en burgemeester en wethouders voor toepassingen op of in de (land)bodem. Zij zijn verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op locatieniveau. Het is voor het bevoegd gezag belangrijk om zicht te hebben op de grond-baggerspeciestromen binnen zijn grondgebied en om te controleren of die volgens de eisen van het Besluit bodemkwaliteit worden uitgevoerd. Zicht op toepassingen wordt in de eerste plaats verkregen vanuit de verplichte meldingen op grond van het Besluit bodemkwaliteit onder overlegging van bijbehorende gegevens over bijvoorbeeld de herkomst en kwaliteit van de toe te passen grond of baggerspecie (zie ook het antwoord op vraag 6), maar is niet compleet zonder toezicht in het veld. De toezichtfrequentie wordt mede bepaald door een risicogerichte prioriteitstelling. Het toezicht richt zich onder meer op het nagaan of de juiste milieuhygiënische kwaliteitsverklaringen aanwezig zijn en of de kwaliteit van het toe te passen materiaal voldoet aan de daaraan gestelde eisen. Het bevoegd gezag treedt bestuursrechtelijk en strafrechtelijk op tegen overtredingen. Om het bevoegd gezag te ondersteunen bij de toezichthoudende taak is de Handavings- en uitvoeringsmethode (HUM) Besluit bodemkwaliteit opgesteld. Deze zal nog vóór de zomer verschijnen. De HUM beschrijft

hoe het bevoegd gezag op een adequaat niveau toezicht kan organiseren en invullen, en geeft aangrijpingspunten voor bestuursrechtelijk en strafrechtelijk optreden.

Het Besluit bodemkwaliteit richt zich tevens op kwaliteit én integriteit van de bodemintermediairs zoals bedrijven die bodemonderzoek doen, kwaliteitskeuringen van partijen verrichten en producenten die grond, baggerspecie of bouwstoffen op de markt brengen. De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in beoordelingsrichtlijnen, protocollen en andere documenten. Bodemintermediairs moeten zich laten certificeren op basis van de kwaliteitseisen in de relevante beoordelingsrichtlijnen en protocollen. De bodemintermediairs worden bovendien getoetst op solvabiliteit en integriteit alvorens ze worden erkend door de minister van VROM en V&W. De VROM-Inspectie en de Inspectie Verkeer en Waterstaat zijn het handhavend bevoegd gezag in de bodemketen. Zij treden op tegen overtredingen van bodemintermediairs.

4

Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen enerzijds het storten van grond en baggerspecie en anderzijds het nuttig toepassen van grond en baggerspecie. Op het storten van grond en baggerspecie, in bijvoorbeeld een baggerspeciedepot zoals de Slufter op de Maasvlakte, is de Wet milieubeheer, met het bijbehorende vergunningentraject en voorschriften omtrent onder meer monitoring van de uitloging naar het grondwater, van toepassing. Op grond van het Besluit

bodemkwaliteit (hierna: Besluit) kan grond of baggerspecie onder voorwaarden ook nuttig worden toegepast, bijvoorbeeld als verondiepingmaatregel in voormalige zandwinputten, teneinde de ecologische kwaliteit van een dergelijke (diepe) zandwinput een impuls te geven. Het toepassingsbereik van het Besluit is beperkt. Niet al het materiaal mag worden toegepast. Ernstig verontreinigde grond of baggerspecie komt niet in aanmerking voor nuttige toepassing op grond van het Besluit en voor de stort van dergelijk materiaal dient een vergunning op grond van de Wet milieubeheer en – in een aantal gevallen – Wet verontreiniging oppervlaktewateren verkregen te worden. Bij de beantwoording van deze vraag beperk ik mij tot de nuttige toepassing op grond van het Besluit. Het is op grond van het Besluit niet verplicht om de kwaliteit van het grondwater bij een grootschalige toepassing te monitoren. De waterkwaliteitsbeheerder zet in de regel geen monitoring op om eventuele effecten van een grootschalige toepassing te monitoren. De reden hiervoor is dat de normering in het Besluit zo is opgesteld dat een grootschalige toepassing van grond en baggerspecie verantwoord is voor de omgeving. Het bevoegd gezag kan het initiatief nemen de grondwaterkwaliteit voor een grootschalige toepassing, mede gelet op de lokatiespecifieke omstandigheden, te monitoren. Dit geldt ook voor recreatie- en drinkwatervoorzieningen.

5
Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar mijn brief van 20 maart 2009.

6
Het Besluit bodemkwaliteit (hierna: het Besluit) bevat de regels voor een milieuhygiënisch verantwoorde toepassing van grond en baggerspecie. Op grond van het Besluit is de toepasser verplicht een voorgenomen toepassing van grond en baggerspecie te melden. Met de inwerkingtreding van het Besluit is de vergunningprocedure voor het nuttig toepassen van schone en licht verontreinigde grond en baggerspecie komen te vervallen. Hiervoor is een stelsel van algemene

regels in de plaats gekomen dat bijdraagt aan een reductie van de administratieve lasten en de vereenvoudiging van de regelgeving. Waterkwaliteitsbeheerders die gebruik maken van de meldingsplicht geven blijk van een juiste toepassing van het Besluit. Waterschappen zijn democratisch gelegitimeerde bestuursorganen. Gemeenten en provincies hebben de mogelijkheid in ruimtelijke plannen te bepalen welke locaties kunnen worden aangewezen voor een grootschalige toepassing van grond en baggerspecie. In dat kader vindt de noodzakelijke afstemming plaats met alle belanghebbenden.

7
Op basis van historie zal er in 2010 naar verwachting circa 30 miljoen m³ baggerspecie vrijkomen. Circa 20 miljoen m³ betreft zoute baggerspecie, waarvan circa 95% op zee wordt verspreid. De zoute baggerspecie die niet mag worden verspreid gaat naar het daarvoor ingerichte depot de Slufter. Circa 10 miljoen m³ betreft zoete onderhoudsspecie, waarvan 7 miljoen m³ wordt verspreid of toegepast op de landbodem of in het watersysteem. Van de circa 30 miljoen m³ baggerspecie wordt slechts circa 4 miljoen m³ baggerspecie gestort in depots op basis van een vergunning op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Dit zijn met name de rijksbaggerspeciedepots. Zowel de herkomst als bestemming zijn ongeveer gelijk verdeeld over het Rijk en de regio. Bovenstaande informatie is gebaseerd op de Landelijke Waterbodempogave: bestandsopname 2007, AKWA rapport nummer 08.001. Op de website www.baggerenin nederland.nl is deze bestandsopname te vinden. In tabel 4.2 en 5.2 van deze bestandsopname worden de bestemmingen gespecificeerd.

8
De resterende beschikbare bergingscapaciteit in regionale en rijksbaggerspeciedepots was in 2007 naar schatting 94 miljoen m³². De actuele bergingscapaciteit wordt, na het verschijnen van het rapport «Privatisering Rijksdepots», geschat op circa 88 miljoen m³.

9
Ontwatering met behulp van geotubes is een gangbare techniek. In de tubes worden water en vaste stof van elkaar gescheiden. De baggerspecie kan worden gebruikt bij de gebiedsontwikkeling. Toepassingsmogelijkheden zijn afhankelijk van de baggerspecie en bestemmingsmogelijkheden in het gebied. Ontwateren van de baggerspecie is bij verondieping van zandwinputten en bij het storten in depots niet nodig. De baggerspecie wordt in een zandwinput of depot ingebracht, waarna de vaste delen bezinken. Daarnaast wordt ook rijping toegepast om de baggerspecie te ontwateren.

Bij storten in depots is scheiding van zandrijke baggerspecie van zand de gangbare praktijk, waarbij het zand als secundaire bouwstof wordt gebruikt. In de praktijk blijkt het lastig om bestemmingen te vinden voor het zand. Voor baggerspecie met tenminste 60% zand geldt dat in vergunningen voor de oprichting en exploitatie voor baggerspeciedepots wordt geregeld dat uit zandrijke baggerspecie eerst het zand dient te zijn verwijderd, alvorens (het restant van) de baggerspecie in depot mag worden geborgen. Dit zand wordt hergebruikt. Van minder dan 5% van de baggerspecie die aan baggerspeciedepots wordt aangeboden wordt het zand afgescheiden.

10
Er zijn mij geen innovaties bekend die in een praktijktoepassing kosteneffectief zijn; toepassing vindt dan ook niet plaats.

11
In 2008 is het resultaat van het onderzoek naar privatisering van Rijksbaggerdepots (Kamerstukken II, 27 625, nr. 127) aan de Tweede Kamer aangeboden. In het onderzoek wordt geconcludeerd dat verwerken geen kosten-effectief alternatief is voor het bergen in depots. Volgend jaar wordt de Tijdelijke Stimuleringsregeling Verwerking van Baggerspecie (SVB) geëvalueerd en in de loop van 2009 worden de resultaten van de Grootschalige Verwerkingsproef Baggerspecie verwacht. Vooruitlopend op de definitieve evaluatie en op deze resultaten lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat verwerken vooralsnog geen

kosteneffectief alternatief is voor het bergen in depots.

¹ TNO-rapport 2006-U-R0174/a, Beschouwing van het milieurendement van dekgrond in depots ten aanzien van grondwaterbelasting, november 2006.

² Eindrapport onderzoek privatisering rijksbaggerdepots. Twynstra Gudde, 2007.